

СТАВОВИ ГРАЂАНА О СПОЉНОЈ ПОЛИТИЦИ СРБИЈЕ

ПРИБЛИЖИТИ ЉУДИМА ПОЈАМ НЕУТРАЛНОСТИ

Најновија радна студија Београдског центра за безбедносну политику, која је 8. марта представљена у престоничком Медија центру, сумира кључне налазе истраживања јавног мњења о великим силама и њиховом утицају на Србију и томе какву спољну политику наша земља треба да води. Анализа указује на то да је већина грађана за (конкретније) дефинисање концепта неутралности у спољној и безбедносној политици Србије.

Милош Поповић, истраживач Београдског центра за безбедносну политику, каже да људи доминантно виде Русију као највећу војно-политичку силу, а Сједињене Америчке Државе као економског и технолошког гиганта, док су Европска унија и Немачка препознате као успешне у области демократије, владавине права, људских права и кредибил-

Испитивање спроведено током јануара на репрезентативном узорку од 1.403 становника Србије, без Косова и Метохије, показује да је већина грађана Србије и даље за приступање Европској унији, али против чланства у НАТО, те да је задовољна постојећим нивоом сарадње са Русијом. Перцепција ЕУ ипак је погоршана у односу на ранији период, па је та заједница ауторитет једино по питањима демократије и владавине права, док се од нашег (евентуалног) чланства очекује економска корист и побољшање имиџа у свету.

ности инвеститора. Грађани сматрају и да је Кина успешна економска и политичка сила.

Испитаници имају став да је утицај Немачке, Кине и Русије на Србију позитиван, док је онај који долази од ЕУ и САД махом негативан, мисле да се америчка спољна политика према Србији неће мењати и да би наш улазак у ЕУ привукао стране инвестиције и повећао запосленост, док би савез са Русијом повећао безбедност.

Трећина становника Србије жели интеграцију Србије у Евроазијску унију (иако истраживање не пружа податке о томе каква је перцепција те организације), петина је против, а већина нема став, баш као што је случај и по питању Крима, али сматрају да Србија треба да остане неутрална у вези са сукобом у Украјини. Такође, већина има негативну асоцијацију на потенцијално чланство у НАТО – тек сваки једанаести је за приступање тој војној организацији, али петина позитивно оцењује њен могући утицај на безбедност и долазак страних инвестиција. Трећина испитаника је за са-

радњу преко Партнерства за мир, а међу њима има и оних који су за интензивирање сарадње.

Космет важније од приступања ЕУ

Ако би услов за чланство Србије у Европској унији било признавање независности Косова, већина грађана одустала би од приступања, а истраживачи су утврдили како дужина трајања процеса придруживања ЕУ утиче да већина сматра да никада нећемо постати чланица. Иако је већини свеједно ако би се ЕУ распала, имају више позитивних него негативних асоцијација на ту организацију и то пре свега у односу на мир, демократију, људска права и економске користи, која она доноси.

Већина испитаника подржава политику неутралности, а међу њима су најзаступљенији они који желе да се прецизира шта се под тим подразумева, али је знатан број и оних који мисле да би требало да одаберемо страну.

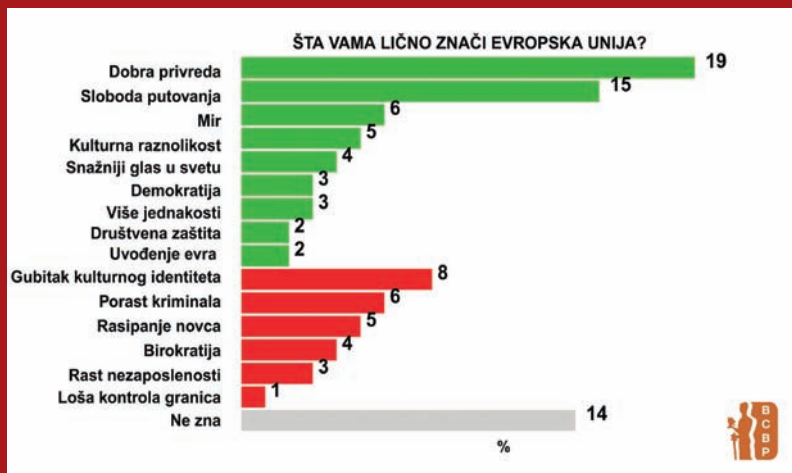
Соња Стојановић Гајић, директорка Београдског центра за безбедносну политику, каже да је, кад је реч о ангажману Србије ван својих граница на решавању безбедносних проблема, незнатно више оних који су за него против.

– Трошкови ангажмана су кључни критеријуми за бирање дестинације, а највише подршке има ангажман под заставом Уједињених нација, па онда они у сарадњи са Русијом и Европском унијом.

Она подсећа да је циљ истраживања било испитивање ставова грађанки и грађана о личној и националној безбедности, спољној политици и прижељкиваним одговорима на безбедносне изазове и претње и могуће савезе, уз формулисање предлошка за дискусију о новој Стратегији националне безбедности.

– Главни налази упућују да је већина грађана и даље за чланство у ЕУ, против чланства у НАТО и задовољна је постојећим нивоом сарадње са Русијом, али је перцепција ЕУ погоршана у последњем периоду, која је и даље једино ауторитет по питањима демократије и владавине права, а од чланства у тој организацији очекује се економска корист и побољшање имиџа у свету.

Кад је реч о предлозима за дискусију о Стратегији националне безбедности, наводи се да у јавну расправу треба укључити представнике свих политичких опција, грађанског друштва, стручне заједнице и заинтересоване грађане, како би анализом и уз консензус дошли до квалитетних решења. Даље се истиче да је неопходно прецизирати појам неутралности у односу на измењено геополитичко окружење и ускладити политику националне безбедности са политиком ЕУ, те видети које су опције политике неутралности и до које мере су компатибилне са приступањем Европској унији. Као предлог наводи се и да грађане треба боље информисати о користима и трошковима ангажмана наших снага ван граница Србије.

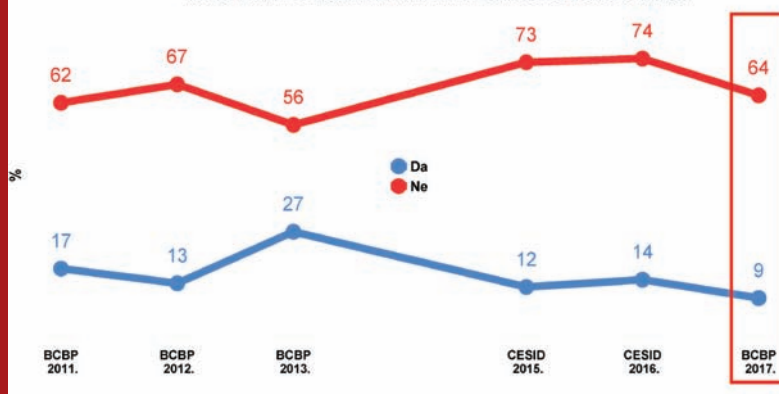
Ako ste za angažman Srbije i van svojih granica, u kojim delovima sveta mislite da treba da se angažujemo?

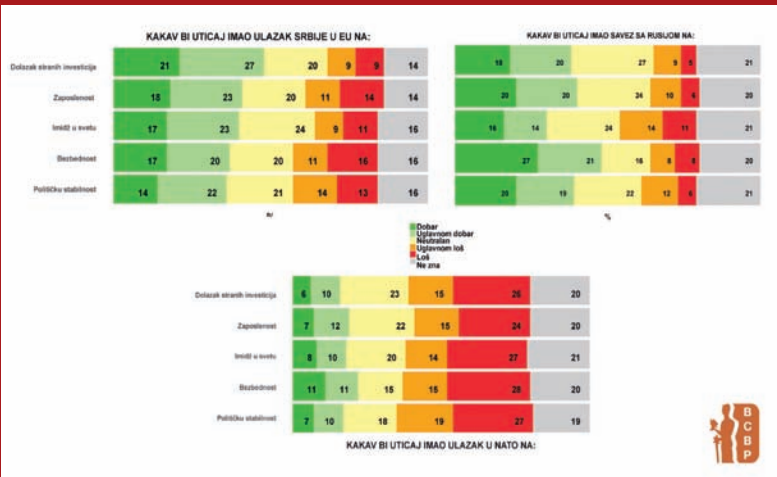

DA LI SRBIJA TREBA DA PROMENI POLITIKU NEUTRALNOSTI U SLEDEĆEM PERIODU?

KAKO BISTE GLASALI NA REFERENDUMU O ULASKU U NATO?

Истраживање ставове грађана о спољној политици Србије је други део великог истраживања јавног мњења. У фебруару су објављени главни налази о перцепцији безбедности Србије и дијалогу са Приштином, а у наредном периоду биће представљени и ставови грађана о поверењу у државне институције. Публикација је део пројекта „Обновљена и унапређена сарадња између БЦБП, регионалних партнера и Норвешког института за међународне односе“, који финансира Министарство спољни послова Краљевине Норвешке.

У медијима доминирају неутрални садржаји

Истраживање је обухватило и мониторинг медија у контексту општег усмерења у односу на три водеће силе, па је анализирано колико су медијски садржаји били усмерени ка Русији, САД и Европској унији.

Новинарка Тамара Скроза предводила је тим који је пратио шест најпосећенијих онлајн медија, 12 штампаних издања и три телевизије. Закључак који је изнела упућује да у медијима доминирају неутрални садржаји, са исто таквим порукама, које не претежу ниједној страни.

– У садржајима који нису неутрални, него постоји доминација једне политике или идеје, проруски ставови убедљиво доминирају, и има их, отприлике, колико заједно оних наклоњених САД и ЕУ.

Она истиче да је предмет мониторинга и анализе било 818 телевизијских прилога, где неутралних, због природе медија, има још више него на онлајн платформама, око 40 проценат, те да су доминантни проевропски оријентисани прилози, за разлику од онлајн медија.

– Занимљиви су прилози који се односе на рат у Сирији, где је 90 посто неутрално. Ту се по правилу избалансирано цитирају и проруски и проамерички извори, баш као и неутрални, и то изгледа као позитиван тренд, али кад те прилоге анализирате, питате се могу ли из њих грађани и грађанке ишта о том рату да сазнају, изузев да чују изјаве и имају опште и врло површно познавање – каже Скроза и додаје да је неутрално без садржаја спорно усмерење.

Мониторинг је показао да је велика већина текстова објављених у штампаним издањима новина коректна са професионалне стране, иако им често недостаје садржина, па су крњи кад је реч о информативној димензији, али се не косе с професионалним кодексом.

– Што се тиче онлајн медија, анализирали смо 929 текстова и проруска усмерења су доминантна, и ту је једино таквај случај, за разлику од садржаја у штампаним медијима и на телевизији. То би се могло окарактерисати и као забрињавајуће, јер је званична државна политика проевропска, па је за очекивати да доминирају такви садржаји, а нарочито је чудно да медији који у највећој мери подржавају Владу, највише промовишу проруске садржаје. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ

